

građa, te prikaz realizacije programa u okviru ove obljetnice. Ipak, već ovim Zbornikom folkloristima, etnoložima i ostalim stručnjacima postala je dostupna građa iz brojnih Volčičevih zapisa, koji su u nekim slučajevima jedini dokument o bogatom istarskom usmenom stvaralaštvu, običajima i vjerovanjima, jer ih drugi zapisivači nisu registrirali a u današnje doba u selu je ostalo tek sjećanje na njihovo nekadašnje postojanje.

Josip MILIĆEVIĆ

Treba ponajprije predstaviti autorice. Prva, Valeria di Piazza talijanska je antropološkinja; Dina Mugnaini žena je iz talijanske pokrajine Toscana. Kao što kaže podnaslov ove knjige, riječ je o autobiografskom pripovijedanju toskanske žene između seoskoga svijeta i suvremenoga društva.

Više godina Valeria di Piazza magnetofonom je snimala Dinino autobiografsko pripovijedanje. Nerijetko autori-antropolozi u ovakvim autobiografskim izdanjima nastupaju tek kao suautori da bi naglasili dvojno porijeklo takva pothvata. Jer, nemoguće je ne uvažiti Dinino autorstvo pripovijedanja koje slijedi njen životni put uz opetovanje i variranje sjećanja na neke za nju ključne trenutke. Kao izdavač magnetofonskih zapisa V. di Piazza minimalno je intervenirala, štoviše u drugom je dijelu knjige, kad je primijetila da bi za čitatelja mogli biti važni ne samo Dinini odgovori nego i njena pitanja - objavila i vlastite intervencije i usmjeravanja biografske građe.

Rezultat je nadasve zanimljiv opis onoga što smo nekad nazivali "narodnim životom". Naravno, u naše doba nije moguće pisati etnografske monografije u stilu opisa "života i običaja". (A i u takvim monografijama nerijetko su bile zamjetne autobiografske primjese piščeva iskaza, koje su zbog tadašnje metodologije ostajale nezapažene i neuvažavane.) Panoramu pogleda na svijet određene sredine jednako kao i etnografsku i folklornu građu etnolog danas može prikazati poštujući način kako je do te građe došao, tj. na temelju pripovijedanja kazivača, u ovom slučaju pripovijedanja oko okosnice što je tvori život jedne osobe.

Za talijanskog ili evropskog etnologa ovo je biografsko pripovijedanje stoga izvor svježije građe, pogotovu zato što knjiga posjeduje analitičko kazalo. No da li samo to?

U vrlo vrijednom predgovoru Pietro Clemente, na čiji poticaj je ovaj rad i nastao, upozorava kako je biografsko pripovijedanje u isti mah proizvod narativni, lingvističko-dijalektološki, povijesni i antropološki. Smatra relevantnim što se ti aspekti prepliću, pa antropolog neće u cijelosti uspjeti shvatiti biografsko svjedočanstvo ne bude li ujedno vrednovao narativne i estetske aspekte. Premda se antropološki i narativni značaj ispričovijedane uspomene razdvajaju, zbog različitosti spoznaje oni su u tekstu spojeni. Ispričovijedana uspomena ima "okus", "boju" i "dah" što se prenosi jezikom (str. 9). S aspekta povijesnoga pak svaka biografija rekonstruira povijesne prijelome i to s različitim uglova motrenja, drugačijih od onoga koji povijest promatra odozgo.

Dunja RIHTMAN-AUGUŠTIN

Franco Ferrarotti istaknuti je talijanski sociolog interdisciplinarne orijentacije koji se bavi problematikom društvene povijesti. U svojim brojnim radovima među kojima izdvajamo dvije knjige: *Povijest i pripovijest*

o životu (1981), *Max Weber i sudbina razuma* (1985) pretendira na marksističku teoriju društva. U svojim analizama on ne primjenjuje formalni dijalektički aparat, nego se zalaže za dubinsku analizu društvenih odnosa i metodu koja objedinjuje povijest i sociologiju. Ferrarotti se suprotstavlja klasičnom historicizmu i predlaže "kritički historicizam" u

Valeria Di Piazza & Dina Mugnaini, Io so' nata a Santa Lucia, Il racconto autobiografico di una donna toscana tra mondo contadino e società d'oggi, Società storica della Valdelsa, Castelfiorentino 1988, 378 str. (Biblioteca della "Miscellanea storica della Valdelsa", 9)

Franco Ferrarotti, La storia e il quotidiano, Laterza & Figli Spa, Roma-Bari 1986, 240 str.